

Seminarium podsumowujące projekt „Centrum Wdrażania Projektów przy Białowieskim Parku Narodowym”

28 września br. w siedzibie Białowieskiego Parku Narodowego odbyło się seminarium podsumowujące trzyletni projekt pn. Centrum Wdrażania Projektów przy Białowieskim Parku Narodowym. Udział w nim wzięli przedstawiciele instytucji wdrażającej projekt, Ministerstwa Środowiska, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, przedstawiciele samorządów i instytucji z powiatu hajnowskiego, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorcy z regionu.

Seminarium otworzyła Dyrektor Parku – Olimpia Pabian, która przywitała zaproszonych gości. Pani Dyrektor przypomniała, że zadaniem powołanego w 2013 r. Centrum było określenie potrzeb mieszkańców i podmiotów gospodarczych działających w powiecie hajnowskim oraz podjęcie działań, mających na celu pozyskanie środków na ich realizację, przy zachowaniu unikatowych walorów przyrodniczo-kulturowych regionu. Kierunki pracy Centrum wyznaczał Komitet Sterujący projektem, w skład którego wchodziłi przedstawiciele lokalnych samorządów, Lasów Państwowych, organizacji pozarządowych, Białowieskiego Parku Narodowego, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Ministerstwa Środowiska.

Następnie głos zabrał Starosta Hajnowski Mirosław Romaniuk, który podkreślił, że ważną częścią początkowych prac w projekcie było przygotowanie ekspertyz nt. powiatu hajnowskiego, na bazie których przygotowany został plan działań Centrum. Ekspertyzy obejmujących m.in. takie zagadnienia, jak:

- analizę zasobów powiatu;
- określenie barier rozwoju lokalnego oraz potencjalnych sposobów ich likwidacji;
- stworzenie koncepcji zagospodarowania turystycznego powiatu;
- określenie dostępnych i potencjalnych możliwości wsparcia zewnętrznego na rzecz rozwoju lokalnego.

Część badawczą zadania zrealizował Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa Polskiej Akademii Nauk. Starosta podziękował Ministerstwu Środowiska za uruchomienie projektu wspierającego rozwój powiatu hajnowskiego oraz Narodowemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej za jego sfinansowanie. Podziękowania złożył również na ręce Nidzickiej Fundacji Rozwoju NIDA – lidera konsorcjum realizującego projekt, odpowiedzialnego za prowadzenie biura Centrum oraz na ręce Fundacji Na Rzecz Rozwoju Wsi „Polska Wieś 2000” im. M. Rataja, odpowiedzialnej za uruchomienie mikrograntów i tworzenie partnerstw.

Radca Ministra Środowiska w Departamencie Ochrony Przyrody Zygmunt Krzemiński w swoim wystąpieniu zwrócił uwagę, że region Puszczy Białowieskiej – i przyroda i mieszkańcy – są przedmiotem szczególnej troski Ministerstwa Środowiska. Dlatego temu regionowi dedykowane są specjalne wspierające programy.

W dalszej części seminarium koordynator konsorcjum prowadzącego Centrum Krzysztof Margol z Nidzickiej Fundacji Rozwoju NIDA podkreślił, że Centrum przy Parku było częścią szerszej inicjatywy – projektu Ministerstwa Środowiska na rzecz ochrony i rozwoju regionu Puszczy Białowieskiej „Trzymaj z Puszczą!”. Pieniądze na uruchomienie projektu zapewnił Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Przedstawił założenia projektu oraz osiągnięte rezultaty. Poza projektem mikrograntów, opiekującym na kwotę 400.000 zł, udało się pozyskać dodatkowe finansowanie inicjatyw środowiskowych, gospodarczych i edukacyjnych na łączną sumę ponad 260.000 zł.

Do największych osiągnięć zespołu i ekspertów z ramienia zadań realizowanych w Centrum przez Fundację NIDA Pan Margol zaliczył:

- wsparcie eksperckie różnych małych podmiotów gospodarczych planujących rozwinąć lub zmienić kierunek swojej działalności;
- wsparcie specjalistyczne lokalnych rzemieślników w temacie formalnej sprzedaży ich produktów;
- uruchomienie Katalogu Firm i Internetowej Bazy Przedsiębiorców, tj. serwisu ofertowego dla przedsiębiorców

w powiecie hajnowskim, z przesyłaniem zamówień na usługi, dostawy i roboty budowlane z woj. podlaskiego, z podziałem na branże zawodowe;

- przeprowadzenie cyklu seminariów i warsztatów poświęconych różnej tematyce, w tym obejmującej wsparcie teoretyczne i praktyczne osób zamierzających założyć własną działalność gospodarczą, seminarium dla pracowników Punktów Informacji Turystycznej w powiecie hajnowskim, indywidualne warsztaty dla przedsiębiorców nt. pozyskania środków zewnętrznych;
  - organizację spotkań informacyjnych w powiecie hajnowskim dla osób zainteresowanych skorzystaniem z dostępnych środków krajowych i unijnych na realizację projektów;
  - wsparcie instytucjonalne Lokalnej Organizacji Turystycznej „Region Puszczy Białowieskiej”: pomoc w uruchomieniu działalności gospodarczej, przygotowanie Programu Rozwoju Systemu Informacji Turystycznej na terenie powiatu hajnowskiego, Planu działań LOT do 2020 r., Założeń kampanii promocyjnej regionu Puszczy Białowieskiej do 2020 r. w kraju i za granicą;
  - stworzenie podwalin do powstawania wiosek tematycznych w regionie;
  - wsparcie merytoryczne i instrumentalnie Starostwa Powiatowego w Hajnówce w powołaniu Programu stypendialnego dla zdolnych młodych uczniów z regionu;
  - opracowanie Planu komunikacji Białowieskiego Parku Narodowego;
  - prowadzenie doradztwa w zakresie pozyskiwania zewnętrznego finansowania inicjatyw lokalnych i projektów rozwojowych w ramach ogłaszanych konkursów, np.:
- dofinansowanie w ramach projektu unijnego „Zostań przedsiębiorczym” dla 5 osób z powiatu hajnowskiego w średniej kwocie 32.000 zł na projekt;
  - dotacje na projekty środowiskowe dla 5 wnioskodawców realizujących projekty środowiskowe ze środków NFOŚiGW w łącznej kwocie 88.361 zł;
  - dofinansowanie projektu edukacyjnego w zakresie nauczania języka angielskiego dzieci wiejskich na kwotę 15.341 zł.

Pan Margol poinformował, że został wydany również poradnik z zakresu podejmowania działalności gospodarczej, który jest dystrybuowany podczas seminarium. Poradnik ma służyć osobom noszącym się z zamiarem uruchomienia działalności gospodarczej w powiecie hajnowskim, w sąsiedztwie Puszczy Białowieskiej. Trafi on do wszystkich gmin w powiecie hajnowskim i instytucji odpowiedzialnych za kontakt z przedsiębiorcami.

Z ramienia drugiego realizatora projektu Centrum – Fundacji Na Rzecz Rozwoju Wsi „Polska Wieś 2000” im. M. Rataja – głos zabrała Emilia Osiecka. W skrócie przybliżyła cykl przeprowadzonych warsztatów poświęconych stworzeniu międzysektorowej współpracy partnerskiej na terenie powiatu hajnowskiego. Uczestnicy warsztatów, pracując w grupach tematycznych, wypracowali koncepcje czterech partnerskich projektów. Dotyczyły one organizacji rajdu turystycznego, działań na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego regionu, działań z zakresu ekonomii społecznej oraz utworzenia Centrum Wolontariatu w powiecie hajnowskim. Szczególnym zainteresowaniem cieszył się ostatni projekt, wokół którego związało się partnerstwo skupiające przedstawicieli 12 instytucji. W partnerstwie tym zabrakło niestety przedstawicieli biznesu. Pani Osiecka podkreśliła, że podczas prac Centrum nie udało się zachęcić przedsiębiorców z regionu do wejścia w partnerstwa międzysektorowe. Tutejsi przedsiębiorcy wolą zawiązywać partnerstwa jednosektorowe, branżowe. Zdają sobie sprawę, że nie warto ze sobą konkurować, że bardziej opłaca się współpracować. Pani Osiecka dodała, że współpraca między przedsiębiorcami, którzy otrzymali dofinansowanie z projektu Centrum Wdrażania Projektów przy Białowieskim Parku Narodowym, odbywa się na różnych płaszczyznach, np.: wymiany doświadczeń, dóbr, inspiracji, wzajemnej promocji. Dzięki temu przedsiębiorcy zaczęli tworzyć wspólne przedsięwzięcia, których nie mogliby samodzielnie zrealizować.

Fundacja Na Rzecz Rozwoju Wsi „Polska Wieś 2000” przeprowadziła również w czterech szkołach średnich z powiatu hajnowskiego warsztaty dotyczące kreowania świadomej przedsiębiorczości wśród młodych ludzi. Wzięło w nich udział łącznie 151 uczniów z najstarszych klas. Celem warsztatów było zwiększenie praktycznej wiedzy z zakresu przedsiębiorczości wśród uczniów, którzy niedługo staną przed wyborem ścieżki zawodowej, stworzenie warunków do spotkania ze światem biznesu, by zwiększyć ich świadomość w planowaniu ścieżki kariery zawodowej. Uczniowie spotkali się z przedsiębiorcami, od których dowiedzieć się, gdzie otrzymali oni wsparcie i pomoc na rozruch swojej działalności gospodarczej, jakie napotykały przeszkody i jak można je ominąć.

Ważnym elementem projektu, wspomagającym rozwój lokalny powiatu hajnowskiego, promującym postawy aktywności obywatelskiej, zachęcającym mieszkańców wsi do samoorganizacji, było opracowanie i wdrożenie programu bezzwrotnej mikrodotacji. Skierowana ona była do dwóch rodzajów odbiorców: 1) osób bezrobotnych, osób pracujących, ale planujących założyć własną działalność gospodarczą, rolników i małych przedsiębiorców oraz 2) do organizacji pozarządowych, fundacji, stowarzyszeń i rad sołeckich. Dofinansowanych zostało łącznie 31 projektów, przeznaczając na ich realizację 400 000 zł. Program Mikrodotacji sfinansowany został ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Wsi Polskiej.

Jak wymierne korzyści przyniósł Program Mikrodotacji uczestnicy seminarium mogli przekonać się podczas panelu, w którym głos zabrały osoby z powiatu, które skorzystały z bezzwrotnych dotacji.

Pani Katarzyna Szuma reprezentująca firmę „Szuma Design”, prowadzoną początkowo tylko przez męża, po dofinansowaniu – już przez nich wspólnie, wyjaśniła, że pierwszą dotację w wysokości 20 000 zł przeznaczyci na zakup plotera frezującego do drewna. Po otrzymaniu mikrodotacji z Centrum Wdrażania Projektów przy Białowieskim Parku Narodowym diametralnie zmieniły się możliwości produkcji ich wyrobów. Stworzyli wiele autorskich, niepowtarzalnych produktów: zdobione deski kuchenne, misy, patery, ozdoby ścienne, ekologiczne zabawki z drewna, elementy wyposażenia i wystroju wnętrz, tradycyjne elementy zdobnictwa domów drewnianych. Teraz świadczą usługi precyzyjnego wycinania, frezowania i grawerowania w drewnie. W ciągu ostatnich dwóch lat stworzyli własną markę, rozpoznawaną przez miłośników rękodzieła. Zwiększenie przychodów w ciągu pierwszych 5 miesięcy pracy ploterem CNC to ok. 40%, w kolejnym roku zwiększenie obrotów firmy było rzędu 400%. Pozwoliło to na nowe inwestycje – samochód dostawczy oraz maszyny stolarskie. W planach mają otwarcie sklepu z własnymi wyrobami przy siedzibie firmy. Jak wspomniała Pani Szuma dotacja na realizację przedsięwzięcia była nieocenioną pomocą w rozwoju ich firmy.

Pan Tomasz Wołkowycki dzięki dotacji założył firmę – zakład stolarski, zajmujący się renowacją i odtwarzaniem tradycyjnej podlaskiej stolarki otworowej. Pieniądze uzyskane z dotacji przeznaczył na zakup pilarko-frezarki niezbędnej do produkcji dużych zleceń, takich jak okiennice, drzwi, meble. Do tej pory w swojej pracowni wykorzystywał ręczne elektronarzędzia, które nie były ani tak wydajne, ani tak precyzyjne, a czas wykonywanych drobnych zleceń był długi. Dzięki nowej inwestycji rozbudowuje pracownię. Ponadto proste w formie swoje wyroby wzbogaca rzeźbieniami i frezami wykonanymi przez firmę „Szuma Design” w ramach wzajemnej współpracy między przedsiębiorcami.

Doskonałym przykładem, pokazującym, jak wiele można osiągnąć dzięki pasji, ciężkiej pracy, ale przy niezbędnym wsparciu finansowym na starcie jest Pani Barbara Bańka. Dzięki dofinansowaniu w Projekcie Mikrodotacji założyła swoją firmę „Barbara Bańka Art”. Zakup aparatu fotograficznego i komputera z oprogramowaniem ułatwił jej świadczenie usług związanych z projektowaniem: tworzenie ilustracji i projektów trójwymiarowych, kreowanie filmów, obróbkę cyfrową obrazów. Dziś ma coraz więcej zleceń na rysunki, realizuje się szerzej w malarstwie o tematyce przyrodniczej. Ma plany na rozwój firmy, marzy o własnej pracowni. Dzięki współpracy z Białowieskim Parkiem Narodowym obecnie w Muzeum Parku eksponowana jest wystawa malarstwa Pani Barbary Bańki pt. „Puszcza Białowieska – nie tylko zieleń”.

Przykładem dofinansowania projektu promującego postawy aktywności obywatelskiej był projekt realizowany przez stowarzyszenie Towarzystwo Ochrony Krajobrazu. O tym, na co przeznaczono środki w wysokości 7.500 zł opowiedziała pani Hanna Skowrońska, przybliżając projekt pn. „Tradycyjne potrawy i dziko rosnące rośliny wykorzystywane w kuchni regionu Puszczy Białowieskiej – przywrócenie zapomnianych ludowych praktyk kulinarnych”. W projekcie przeprowadzono 40 wywiadów z seniorami zamieszkującymi wsie regionu Puszczy Białowieskiej, które zarchiwizowano na płycie CD, niektóre umieszczono na blogu. Przeprowadzono 4 warsztaty terenowe dla dzieci w celu rozpoznawania i zbioru dziko rosnących roślin użytkowych. Zorganizowano warsztaty kulinarne dla dzieci połączone z prezentacją nt. rzadko obecnie używanych warzyw i wybranych jadalnych roślin dziko rosnących. Wybrane fragmenty wywiadów oraz informacji nt. użytkowania dziko rosnących roślin jadalnych i zapomnianych odmian warzyw, wraz ze zdjęciami, ukazały się na stworzonej stronie internetowej: <https://czymsmakujepuszcza.wordpress.com/>

Osoby, które skorzystały z Programu Mikrodotacji podkreślały, że nie tylko samo dofinansowanie w projekcie było ważne. Dla niektórych początkujących przedsiębiorców nie mniej ważna była fachowa opieka, jaką zostali objęci. Mieli zapewnione konsultacje z coachem i analitykiem finansowym, by ułatwić im początek prowadzonej działalności, pogłębić wiedzę na temat prowadzenia małej firmy, tworzenia biznesplanu, reklamy,

rozeznania na rynku. Uczestniczyli w cyklu warsztatów poświęconych możliwościom dofinansowania planowanych inwestycji.

Następnie głos zabrała Pani Magdalena Janiel-Jaskółowska z Europejskiego Funduszu Rozwoju Wsi Polskiej, który sfinansował cały Program Mikrodotacji. W imieniu Zarządu Funduszu wyraziła przekonanie dobrze spełnionej misji. Przy zgłoszonych wielu projektach udało się wesprzeć te, które dotyczą kultywowania tradycji regionalnych, zachowania obrzędów, ginących zawodów, wykorzystania produktów naturalnych i walorów przyrodniczych. Doceniono też projekty łączące tradycje z nowoczesnością, wychodzące naprzeciw zmieniającym się trendom i potrzebom klientów. To inwestycje na dłużej, gwarantujące trwałość podjętych działań. Prace nadal są kontynuowane, działania dalej się toczą, mimo, że większość projektów została już formalnie zakończona i rozliczona. To właśnie świadczy o dobrze spełnionej przez Fundację misji na rzecz wsparcia rozwoju ludzi mieszkających w regionie Puszczy Białowieskiej.

Dotychczasową część seminarium podsumowała Dyrektor Parku Olimpia Pabian. Podkreśliła, że Białowieski Park Narodowy nie skupia się na wąskim zakresie działań, związanych wyłącznie z ochroną przyrody, ale patrzy szerzej na sprawy ważne dla regionu. Będąc jednym z większych pracodawców w powiecie, jednym też ze znaczących usługobiorców i dostawobiorców, silnie oddziałuje na rozwój regionu. Jest członkiem Lokalnej Organizacji Turystycznej, aktywnie uczestniczy we wspieraniu branży turystycznej. Na sercu leży mu dobro każdego mieszkańca, każdego przedsiębiorcy, który wykorzystując ogromny potencjał przyrodniczy i kulturowy regionu, ma pomysł, jak z tego tytułu czerpać zysk, rozwijać się, pomnażać dochód. Ważne, by nasi mieszkańcy, szczególnie ludzie młodzi, docenili wyjątkowość tego miejsca i zechcieli tu pozostać. Potrafili z tej ziemi czerpać korzyści, ale jednocześnie szanując unikalne jej wartości. Park poprzez realizację tego projektu, chce mieszkańcom w tym pomóc. Pani Olimpia Pabian wyraziła nadzieję, że te dobre inicjatywy, które podjęto w ramach prac Centrum Wdrażania Projektów przy Białowieskim Parku Narodowym, który kończy się z końcem września tego roku, będą dalej kontynuowane.

Pan Krzysztof Margol zaprosił wszystkich uczestników seminarium na dyskusję, by wspólnie wypracować sposób gwarantujący dalszą realizację tych działań.

Po przerwie odbyła się dyskusja nt. możliwości i form dalszej realizacji projektu. Potrzeba kontynuacji Centrum Wdrażania Projektów została na wstępie uznana przez wszystkich uczestników dyskusji za bezsporną. Prezes Fundacji NIDA Krzysztof Margol przypomniał schemat funkcjonowania Centrum, jako ciała bez osobowości prawnej, tym samym z utrudnionym dostępem do dofinansowania w ramach konkursów grantowych. Przedstawiciele Ministerstwa Środowiska i Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przyznali, że instytucje te nie dysponują funduszami, by zapewnić dalsze trwanie projektu. Dalsze funkcjonowanie Centrum przy Białowieskim Parku Narodowym, z koniecznością samofinansowania się jest niekorzystnym rozwiązaniem z uwagi na mocno ograniczone możliwości parku narodowego w aplikowaniu o środki zewnętrzne wyjaśniła Dyrektor Olimpia Pabian. Korzystniej dla Centrum byłoby funkcjonować jako organizacja pozarządowa lub inna niezależna struktura.

Uczestnicy dyskusji proponowali różne warianty kontynuacji pracy Centrum. Jednym z możliwych rozwiązań jest, by to przedsiębiorcy zrzeszyli się i założyli organizację, na wzór izby gospodarczej, wielobranżowej.

Padła też propozycja, by Centrum przekształciło się w ciało o charakterze consultingowym. Powinno dalej kontynuować dotychczasową pracę – pomagać, wpierać, inicjować. Powinno wychodzić do mieszkańców, doradzać: jak rozwinąć firmę, założyć organizację, pozyskać środki. Ważne, by było otwarte, aktywnie wyszukiwało partnerów do współpracy. Partnerstwo publiczno-prywatne może być dobrą formą kontynuacji pracy Centrum. Może nią być także związek stowarzyszeń i różnych podmiotów, by budować partnerstwa branżowe.

Zwrócono też uwagę, że Centrum musi mieć zabezpieczone finansowanie. Nie może opierać się tylko na pracy społecznej czy pozyskanych grantach. Powinno mieć stałe źródło dochodu, np. na płace dla kadry, która musi być fachowa i ekspercka w wielu dziedzinach.

Niektórzy uczestnicy dyskusji widzieli takie Centrum w strukturach samorządowych, np. przy Starostwie Powiatowym. Argumentowali to tym, że zadaniem samorządów jest pomagać mieszkańcom i promować miejscowych ludzi aktywnych, którzy zapewniają miejsca pracy, np. zwalniać ich z podatków, przyspieszać decyzje administracyjne.

Moderator dyskusji – Krzysztof Margol zaproponował zorganizowanie spotkania w połowie października br., na którym, po przeanalizowaniu propozycji, jakie padły podczas panelu dyskusyjnego, przedstawi konkretne propozycje kontynuacji Centrum Wdrażania Projektów. Zapowiedział, że wcześniej uda się z misją do Europejskiego Funduszu Rozwoju Wsi Polskiej w celu omówienia możliwości uzyskania w nim wsparcia finansowego na start Centrum w nowej już formule.

Podsumowując seminarium i kończący się trzyletni projekt należy przytoczyć słowa członków Komitetu Sterującego. W ich ocenie sukcesem projektu było uruchomienie środków na małe granty. Ale jeszcze większą wartością jest trwająca współpraca dofinansowanych podmiotów. Podkreślano, że jest to projekt jeden z wielu w regionie, ale jedyny, który dał dobry efekt w postaci konsultowania się różnych środowisk i wzajemnej współpracy. Osoby, które korzystały z doradztwa Centrum zaznaczyły, że atutem Centrum była jego niezależność. Realizacja zadań przez podmioty z zewnątrz, niezwiązane ze środowiskiem lokalnym, zapewniły obiektywizm i bezstronność.

Białowieski Park oraz Realizatorzy projektu składają serdeczne podziękowania członkom Komitetu Sterującego Centrum Wdrażania Projektów przy Białowieskim Parku Narodowym, wszystkim partnerom projektu, instytucjom i osobom aktywnie uczestniczącym w jego realizacji, Ministerstwu Środowiska oraz Narodowemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, za pomoc i zaangażowanie w działaniach na rzecz wspierania mieszkańców regionu Puszczy Białowieskiej. Liczymy na dalszą współpracę, by działania te były kontynuowane.

001-logo_centrum_wdrazania_projektow_maj_2013_pagenumber.jpg

Image not found or type unknown

Seminarium podsumowujące projekt „Centrum Wdrażania Projektów przy Białowieskim Parku Narodowym”

Image not found or type unknown

Image not found or type unknown

w trakcie konferencji

Image not found or type unknown

w trakcie konferencji

Image not found or type unknown

w trakcie konferencji

Image not found or type unknown

w trakcie konferencji

Image not found or type unknown

w trakcie konferencji

Image not found or type unknown

w trakcie konferencji

Image not found or type unknown

w trakcie konferencji

Image not found or type unknown

w trakcie konferencji

Image not found or type unknown

w trakcie konferencji

Image not found or type unknown

w trakcie konferencji

Image not found or type unknown

w trakcie konferencji

Image not found or type unknown

w trakcie konferencji

Image not found or type unknown

w trakcie konferencji

Image not found or type unknown

w trakcie konferencji

Image not found or type unknown

w trakcie konferencji

Image not found or type unknown

w trakcie konferencji

Image not found or type unknown

w trakcie konferencji

Image not found or type unknown